

ד' - י"א סיון תשפ"ה | שבועות ל' - ל"ז | שנה ארבע עשרה

מחודדים

ת"ר ושננתם שיהיו דברי תורה מחודדים בפ"ך (קידושין ל')

מערכת: 073-249-0403
m@sda.co.il

לע"נ
הגה"ח ר' פינחס רוזנבוים זצ"ל
נלב"ע כ"ו ניסן תשע"ז

גליץ
405

דבר המערכת

מאת אבינו הגה"ח רבי פינחס רוזנבוים זצ"ל

בדרך לחופה

כבר מוליכים את הכלה להיכל השמחה, הכלה כולה מכוסה ועטויה בבגדים לבנים, לפנייה הולכים המחזותנים בלפידים אש להאיר את דרכה, וכולם מפנים בשבילה את הדרך שלא תיכשל בעץ ואבן.

אולם בתוך ליבה אין כל דבר גשמי שמעניין אותה, ורק פועם בליבה רגשי שמחה מעורבים בתקווה וציפייה לחיי נישואין מוצלחים, ולעשות רצון בעלה בנאמנות,

בשיר השירים על פסוק 'משכני אחריר נרוצה' מפרש רש"י: וזה לשונו אני שמעתי משלוחיך רמז שאמרת משכני ואני אמרתי אחריר נרוצה, הקב"ה מוליך את כנסת ישראל לחופה,

הכלה {כנסת ישראל} מכוסה בענני הכבוד שמסלק את המכשולים ומיישר לה הדרך, ועמוד האש מאיר לה את הדרך אשר ילכו בה, ואין לב ישראל אלא לאביהם שבשמים, ואינם צריכים לשום דבר גשמי ואינם רעבים ללחם וצמאים למים רק כי אם לשמוע דברי השם, וכנאמר כה אמר ה' זכרתי לך חסד נעוריך אהבת כלולותיך לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה, ומכשירים עצמם כדי שיהיו ראויים לעשות רצון השם יתברך בכל לב ונפש, וכלשונו הזהב של השטר האירוסין בין ישראל לאבינו שבשמים שכתב רבי ישראל נגארה 'זצוק' וז"ל הכלה התחייבה את עצמה להכניס כל אשר לה למסור לבבה ונפשה על התורה והעבודה בדביקות וחשוקה בדחילו ורחימו.

יש כמה מיני בחינות בכלל ישראל יש מדריגת הבן ויש עבד 'אם כבנים אם כעבדים', אבל יש קשר של 'אחותי רעיתי', אשר הוא קשר של נישואין אשר הוא על ידי חיובי כתובה תמיד. התורה היא לנו הקשר נישואין בינינו לבין אבינו שבשמים, וכנאמר 'תורה צווה לנו משה מורשה קהילת יעקב', ואמרו חכמינו זכרונם לברכה אל תקרי מורשה אלא מאורסה, 'ביום חתונתו' - זו מתן תורה, איזה אשה כשירה? העושה רצון בעלה, התורה מלמדת ומדריך אותנו מה רצונו יתברך, יהודי באשר הוא אשר לומד תורה הוא כאשה הכשירה שרק רוצה לעשות נחת רוח לבעלה, ולכן היא מחפשת ומעמיקה לדעת מה רצונו, מי שמעמיק ומחדד להבין ולדעת והכל כדי לזכור לימודו, זה הוא האדם הקשור בקשרי נישואין אמיתית בינו לאביו שבשמים..

עליונים ששו ותחתונים עליו בקבלת תורה הכתובה מסיני, תואר כלה מאד נתעלה בקבלת יום זה עשרת הדברים.

(נערך ע"י ר. מ.)

שבועות דף ל' . יום שב"ק פרשת במדבר - ד' סיון תשפ"ה

פרק רביעי - שבועת העדות

דף ל' - ע"א

משנה . שבועת העדות " נוהג רק במי שראוי להעיד, שנאמר 'והוא עד', ולכן נוהגת רק באנשים ולא בנשים, ורק ברחוק לבעל דין ולא בקרוב, ורק בכשר לעדות ולא בפסול. ואינה נוהגת רק בראוי להעיד (יתפרש להלן דף לא. מה בא להוסיף).

נשבע העד מפי עצמו ומאחרים - לרבי מאיר: חייב, בין בפני בית דין ובין שלא בפני בית דין. ואם היה מושבע מפי אחרים - אינו חייב עד שיכפור בבית דין. לחכמים: בין מפי עצמו ובין מפי אחרים - חייב רק בבית דין.

חייבים בקרבן עולה ויורד על זדון השבועה, ועל שגגתה עם זדון העדות - שמזיזים בדיעת העדות, ושוגגים בחיוב הקרבן. אבל אם היו שוגגים לגמרי, שסברו שאין יודעים לו עדות ואחר כך נזכרו, פטורים, מפני שהם שאנוסים.

'שני האנשים' - בעדים מדבר הכתוב, ללמדך!!! שרק אנשים כשר לעדות ולא נשים. ואין לומר שהכוונה לבעל הדין: א. שהרי הם מוזכרים בהמשך 'אשר להם הריב', ב. מפני שהעדים הם שנים, אבל הבעל דינים לפעמים הם יותר, ג. שהרי גם נשים באות לדון. ואם לומר שהפסוק הוא בבעל דינים, ו'שני' - הם תובע ונתבע, ו'אנשים' הוא משום שאין רגילות לנשים לבוא לדין, אלא נלמד בגזירה שוה 'שני' ממה שנאמר להלן 'על פי שני עדים'.

'ועמדו שני האנשים' - ללמדך!!! לחכמים: שמוצה לבעל דינים שיעמוד. לרבי יהודה: אם רצו להושיב את שניהם מושיבים, וכל האיסור הוא רק שלא יהא אחד עומד ואחד יושב, או שאחד מדבר כל צרכו ולשני אומרים קצר דבריו.

'בצדק תשפוט עמיתך' - ללמדך!!! א. שלא יהא אחד יושב והשני עומד, או שאחד מדבר כל צרכו ולשני אומרים קצר דבריו. ב. הוי דן את חבריך לכף זכות. ג. עם שאתך בתורה ובמצוות השתדל לדונו יפה, שאם באו שני דינים לפניך ואחד מהם של תלמיד חכם - פסוק אותו תחילה.

רב יוסף שלח שידועו לרב נחמן, שעולא שבא לפניו לדין הוא 'עמית בתורה ובמצוות' - והבין שכוונתו שיקדים בדינו, או שאם הדין תלוי ב'שודא דדייני' ראוי לכוותו.

דף ל' - ע"ב

מחלוקת רבי יהודה וחכמים - הוא רק בבעל דינים, אבל העדים דברי הכל בעמידה. וגם בבעל דינים לא נחלקו רק בשעת משא ומתן, אבל בשעת גמר דין דברי הכל דיינים בישיבה ובעל דינים בעמידה.

לרב נחמן הגיעה אשת רב הונא לדין - ורצה לקום לכבודה מפני שהיא אשת חבר, אבל חשש שיתנתנו טענות הבעל דין, ולכן ביקש מהמשרת שיפריח עליו אוזן ויצטרך לקום, וישב כמו מי שמתיר נעליים, שאינו עומד ואינו יושב, ואמר 'איש פלוני אתה זכאי, איש פלוני אתה חייב.

תלמיד חכם ועם הארץ שבאו לדין - מושיבים התלמיד חכם, משום שעשה של כיבוד התורה דוחה העשה של 'ועמדו'. ואומרים גם לעם הארץ שב, ואם עומד אין מקפידים בכך. ואם התיישב והעמידו השליח בית דין, לא איכפת לנו - משום שיחשוב שעשה כן השליח מדעתו. ואל יקדים התלמיד חכם לשבת לפני הדיין קודם שיבוא בעל דין, שנראה כמסדר לפני הדיין טענות. ואם הוא רבו ויש לו זמן קבוע ללמוד עמו - מותר.

תלמיד חכם שידוע עדות לחבירו וזלזול בשבילו ללכת לבית דין שקטן ממנו, בדיני ממונות - אינו צריך להעיד, כמו שדרשו לגבי מצות השבת אבידה מפסוק 'והתעלמת'. באיסור כגון להעיד על אשה שבעלה חי - אין חכמה ואין תבונה ואין עצה לנגד השם, ובכל מקום שיש חילול השם אין חולקים כבוד לרב.

יום זה הוקדש לעילוי נשמות

הרבנית הצדקנית מרת מלכה טאבא שפירא ע"ה

בת רבי יעקב דוד זצ"ל

אשת חיל עטרת בעלה רבינו הגאון הגדול רבי מאיר שפירא זצ"ל

נלב"ע ערב שבועות תרצ"ד

♦ - ♦ - ♦

לעילוי נשמות האברך הרה"ח ברוך מרדכי רובינשטיין ז"ל

בן יבלחט"א הרה"ח יוחנן הי"ו

לעילוי נשמות הבחור מאיר יחיאל מיכל גלויברמן ז"ל

בן יבלחט"א הרה"ח יהודה לייב הי"ו

נלב"ע ערב שבועות תשפ"א

ת' נ' צ' ב' ה'

דף ל"א - ע"א

'מדבר שקר תרחק' - ללמדך!!! א. שלא יעשה הדיין סניגור לדבריו - שאם ליבו נוקפו לומר שטועה בדיון, ומתבייש לחזור, לא יחזיק להביא ראיות להעמיד דבריו.

ב. שלא ישב עמו לישא וליתן בדיון תלמיד בור - כדי שלא יטעה.

ג. אם יודע על חבריו שהוא גזלן, וכן עד שיודע שחבירו גזלן - לא יצטרף עמו הגם שהעדות אמת.

ד. אם למד מדברי העדים שהדין שקר - לא יאמר הואיל והעדים מעידים אמתון ויהא קולר תלוי בצוואר העדים.

ה. תלמיד שיושב לפני רבו ורואה זכות לעני וחוב לעשיר - לא ישתוק.

ו. תלמיד שרואה את רבו טועה בדיון - לא יאמר אמתין לו עד שיגמרנו ואסתור ואבנה משלי כדי שיקרא הדין בשמי.

ז. רב שאמר לתלמיד מנה יש לי אצל פלוני ואין לי עליו רק עד אחד, בוא עמוד עמו בבית דין שיחשוב הבעל דין שאתה בא להעיד ויודה אמת - לא יעשה כן.

ח. הנושה בחבירו מנה, לא יאמר אטעננו במאתיים כדי שיודה לי במנה, ויתחייב לי שבועה, ואגלגל עליו שבועה ממקום אחר.

ט. הנושה בחבירו מנה וטענו מאתיים, לא יאמר אכפור בבית דין והודה לו חוץ לבית דין, כדי שלא אתחייב לו שבועה ולא יגלגל עלי שבועה ממקום אחר.

י"א. שלשה שנושים מנה באחד - לא יהא אחד בעל דין ושנים עדים כדי שיוציאו מנה ויחלוקו.

י"ב. שנים שבאו לדיון, אחד לבוש סמרטוטים ואחד כבגד חשוב בת מאה מנה - אומרים לו או לבוש כמותו או הליבשהו כמותך.

י"ג. לא ישמע הדיין דברי בעל דין קודם שיבוא בעל דינו.

י"ד. לא יטעים בעל דין דבריו לדיין קודם שיבוא בעל דינו. ויש אומרים שדין זה לומדים מפסוק 'לא תשא', שאנו קורים 'לא תשא'.

'ואשר לא טוב עשה בתוך עמיו' - לרב: זה הבא בהרשאה, **לשמואל:** זה הלוקח שדה שיש עליה עוררים.

מה ששינוי בסיפא שבשבעת העדות אינה נוהגת רק בראוי להעיד - לרב פפא: להוציא מלך שאינו מעיד, אבל משחק בקוביא שמהתורה כשר להעיד - חייב. **לרב אחא בר יעקב:** להוציא גם משחק בקוביא, כיון שאם מעיד לא יקבלו ממנו, אין אנו קורים בו 'הוא עד'.

עד שמושבע מעצמו - לרבי מאיר: חייב גם מחוץ לבית דין, שלמדנו חיובו משבועת פיקדון, ו'דון מינה ומינה', והרי פיקדון חייב גם מחוץ לבית דין. **לחכמים:** חייב רק בבית דין, שלשיטתם 'דון מינה ואוקי באתרה', מה מושבע מאחרים בבית דין כך גם במושבע מעצמו. לרב פפא: אין להוכיח מכאן שלחכמים 'אוקי באתרה', שיש לומר שדרשו מושבע מפי עצמו בקל וחומר ממושבע מפי אחרים, ואומרים 'דיו לבא מהדין להיות כנידון' ואינו חייב רק בבית דין כמו מושבע מאחרים.

דף ל"א - ע"ב

שבועת הפיקדון מאחרים - לרבי מאיר: אינו חייב עד שיכפור בו בבית דין. **לחכמים:** חייב גם מחוץ לבית דין. ונלמד משבועת עדות, ומכאן מוכח שנחלקו אם 'דון מינה ומינה' או 'אוקי באתרה'.

בשבועת העדות חייב קרבן גם במזיד - כיון שלא נאמר בה 'ונעלם', כמו שנאמר בשאר.

חייבים על שגתה עם זדון העדות - הוא שמזיד בידיעת העדות, ושוגג בחיוב הקרבן.

הגם ששינוי שאין חיוב בשוגג גמור, והוא שסברו שאין יודעים לו עדות, הוצרך רב לפרש כעין זה גם לענין שבועת ביטוי - שלא נאמר שרק בשבועת העדות שלא נאמר בה 'ונעלם' צריך

שיהא שוגג דומה למזיד.

משנה . שבועת העדות כיצד? - אמר לשניים: בואו והעידו, אמרו לו: שבועה שאין אנו יודעים לך עדות, או שאמרנו: אין אנו יודעים לך עדות, אמר להם: משיבע אני עליכם, ואמרנו: אמן, חייבים.

השביע עליהם חמש פעמים חוץ לבית דין - ובאו לבית דין והודו פטורים, כפרו - חייבים על כל אחת ואחת. השביע עליהם חמש פעמים לפני בית דין, וכפרו - אינם חייבים רק אחת. הואיל ואינם יכולים לחזור ולהודות לאחר שכפרו בבית דין.

כפרו שני העדים כאחד - שניהם חייבים. **בזה אחר זה** - ראשון חייב ושני פטור, שאחרי שכפר ראשון שוב אין העד יחיד ראו להגיד. **כפר אחד והודה אחד** - כופר חייב. **היו שני כתי עדים** - גם אם כפרו כת ראשונה ואחר כך שניה, שניהם חייבות, שהעדות יכולה להתקיים באחת מהם.

שבועות דף ל"ב . יום ב' - חג מתן תורה תשפ"ה

עליונים ששו ותחתונים עלו בקבלת תורה מסיני, תואר כלה מאד נתעלה בקבלת יום זה עשרת הדברים מערכת סיכומי הדף היומי - 'מחודדים' מאחל בזאת לכל הלומדים היקרים בברכת קבלת התורה באהבה מתוך אורך ימים ועושר וכבוד

דף ל"ב - ע"א

ראו שני העדים שהתובע רץ או בא אחריהם כדי שיעידו לו, אמרו לו: שבועה שאין אנו יודעים לך עדות - פטורים מקרבן, עד שישמעו מפיו 'בואו והעידו'. אבל בשבועת הפקדון חייב גם אם נשבע מעצמו.

אין העדים חייבים קרבן עד שיכפרו בבית דין - שנאמר 'אם לא יגיד ונשא עונו', במקום שאילו מגיד זה מתחייב זה ממון. אבל השבועה יכולה להיות גם מחוץ לבית דין - שנאמר 'לאחת' לחייב על כל אחת, ואם נשבעו בבית דין אינם חייבים רק אחת, שאינם יכולים לחזור ולהודות.

שנינו במשנה: כפרו שני העדים כאחד חייבים - **לרב חסדא:** כשיטת רבי יוסי הגלילי שאפשר לצמצם. **לרבי יוחנן:** גם לשיטת חכמים, וכגון שכפר כל אחד תוך כדי דיבור [שאיטל התלמיד לרב] של חבריו.

המשיבע עד אחד - לתנא קמא: פטור, שאינו מחייב רק שבועה, משום שדבר הגורם לממון אינו כממון. **לרבי אלעזר ברבי שמעון:** חייב, משום שדבר הגורם לממון כממון.

כולם מודים בסוטה, אם יש עד שיודע עדות על סומאה - שאם כפר חייב קרבן, שהתורה האמינו, שנאמר 'ועד אין בה' - כל שיש בה. וכולם מודים בשני עדים שיודעים עדות על קינוי שפטורים - שעדיין צריכים לעדי סתירה, וגם הם לא יביאו אותה רק לשתית מים, ואין זה רק 'גורם דגורם'.

דף ל"ב - ע"ב

עדי סתירה שכפרו - לתנא קמא: פטורים, **לרבי אלעזר ברבי שמעון:** חייבים, שהרי הם גורם לממון שאולי תודה מיראת שתיית המים.

היה לוה חשוד בשבועה, ועד אחד אינו רוצה להעיד - **לתנא קמא:** פטור, **לרבי אלעזר ברבי שמעון:** חייב, שהוא גורם לממון אם ישבע המלוה. **היו שניהם חשודים** - כולם מודים שחייב, שמתוך שאין הלוה יכול להישבע משלם.

כולם מודים בעד אחד דרבי אבא - שראה אחד חוטף מחבירו, והשני אומר שלי חטפתי, שחייב, שמתוך שהחוטף אינו יכול להישבע כנגד העד, משום שמודה שחטף, משלם.

אשה שהשביעה עד אחד שיודע שמת הבעל, כדי שתיקח כתובתה מהיורשים, אם אמר לה מת בעלך - פטור, שיכולה ללכת לבית דין ולומר ואינה צריכה לעדות. ואם לא אמר לה - חייב. ואם משיבע עדי קרקע - פטור, אינו חייב רק בתפסה מטלטלים לכתובתה.

כפר עד אחד והודה אחד - ראשון חייב, ושני פטור. וגם אם כפרו שניהם, וחזר אחד והודה בתוך כדי דיבור, זה שהודה פטור, שתוך כדי דיבור כדיבור גם אם חוזר מכפירה להודאה.

היו שני כתי עדים וכפרה ראשונה ואחר כך כפרה שניה - כת שניה: חייבת, שהרי בשעת כפירה לא היו עדים ראוי להעיד חוץ מהם. **כת ראשונה:** אם היתה שניה בשעת כפירה קרובים בנשותיהם - חייבים, הגם שהיו הנשים גוססות. ואם לא היו קרובים פטורה.

דמי יזכור מעבירים למרכז להפצת סיכומי הדף היומי - 'מחודדים'

שבועות דף ל"ג . יום ג' פרשת נשא - ז' סיון תשפ"ה

דף ל"ג - ע"א

משנה . אמר לעדים: 'משיבע אני עליכם אם לא תבואו ותעידוני שיש לי ביד פלוני פיקדון ותשומת יד וגזל ואבידה', ואמרנו: 'שבועה שאין אנו יודעים לך עדות' - אינם חייבים אלא אחת. אמרו: 'שבועה שאין אנו יודעים שיש לך ביד פלוני פיקדון ותשומת יד וגזל ואבידה' - חייבים על כל אחת ואחת. וכן אם אמר: 'משיבע אני עליכם אם לא תבואו ותעידוני שיש לי ביד פלוני פיקדון חטים ושעורים וכוסמין'. אם אמרו: 'שבועה שאין אנו יודעים לך עדות' - אינם חייבים רק

שבועות דף ל"ה . יום ה' פרשת נשא - ט' סיון תשפ"ה

דף ל"ה - ע"א

משנה . השביע שיעידו שאיש פלוני אמר ליתן לי מאתים זוז ולא נתן - פטורים, שלומדים בגזירה שוה 'תחטא' מהנאמר 'תחטא' בשבועת הפיקדון שאינם חייבים רק בתביעת ממון.

השביעם 'כשתדעו לי עדות תבואו ותעידו' - פטורים, שנאמר 'ושמעה קול אלה והוא עד או ראה או ידע', רק מי שקדמה עדות לשבועה ולא אם קדמה שבועה לעדות.

עמד בבית הכנסת או שראה סיעת בני אדם עומדים - אם אמר: 'משביע אני עליכם שאם אתם יודעים לי עדות תבואו ותעידו', אף על גב שהעד ביניהם והוא עומד בצד - פטורים, שנאמר 'והוא עד' והרי לא ייחד עדים. ואם אמר 'כל העומדים כאן' - חייבים, שהרי ייחד עדים.

אמר לשנים: 'משביע אני עליכם פלוני ופלוני שאם אתם יודעים לי עדות שתבואו ותעידו', ואמרו: 'שבועה שאין אנו יודעים לך עדות', והם יודעים לו עדות עד מפי עד או שהיה אחד מהם קרוב או פסול, פטורים, שנאמר 'אם לא יגיד ונשא עונו', בראייה להגדה הכתוב מדבר.

שלח התובע ביד עבדו, או שאמר להם הנתבע משביע אני עליכם שאם אתם יודעים עדות לתובע שתבואו ותעידו - פטורים, עד שישמעו מהתובע, שנאמר אם 'לוא' יגיד, ודרשו חכמים אם לו לא יגיד ונשא עונו, אבל אם לאחר לא יגיד פטור.

משנה . 'אמר לשנים משביעני עליכם, מצוה אני עליכם, אוסרכם אני', - הרי אלו חייבים, **לרב יהודה:** כגון שאמר משביעני עליכם בשבועה האמורה בתורה, מצוה אני עליכם בצוואה האמורה בתורה, אוסרכם אני באיסור האמור בתורה. **לאביי:** כגון שאמר משביע אני עליכם בשבועה, מצוה אני עליכם בשבועה, אוסרכם אני בשבועה. וכן הדין כשאמר להם כובלכם אני בשבועה.

השביעם בשמים ובארץ - פטורים. **השביע בשם** - כמו שם של אלף דלת, ב' ה', בשד-י, בצבא-ת, בחנון ורחום (כלומר במי שהוא חנון). בארץ אפים, ברב חסד ובכל כינוי - חייבים.

המברך השם באחד מאלו, או המקלל אביו ואמו בשמות אלו - לרבי מאיר: חייב, **לחכמים:** פטור.

אמר לעדים אחד מהמקראות שבקללות, כגון יככה השם אם לא תבואו ותעידו, או שהיה אחד קורא קללות ואמר לעדים כן יככה - הרי זו אלה הכתובה בתורה וחייבים. אמר להם אל יכך ויברכך ויטיב לך אם תעידו - **לרבי מאיר:** חייבים, שמכלל לאו אתה שומע הן, **לחכמים:** פטורים.

אלו הם השמות שאינם נמחקים: קל. אלקיך. אלוקים. אלוקים. אהיה אשר אהיה. אלף דלת. י' ה'. שד-י. צבאו-ת - לת"ק: אינו נמחק, לרבי יוסי: נמחק, שלא נקרא צבאו-ת אלא על שם ישראל. ואין הלכה כדבריו. **אלו הם השמות שנמחקים:** הגדול. הגבור. הנורא. האדיר. והחזק. והאמיץ. העוז. חנון ורחום. ארך אפים. ורב חסד.

דף ל"ה - ע"ב

כתב א' ל' משם אלוקים, או י' ה' משם הוי"ה - אינו נמחק. כתב ש' ד' משם שד-י, א' ד' משם אדנ-י, צ' ב' משם צבאו-ת - נמחקים. (לרבי יוסי: שם צבאו-ת כולו נמחק).

כל הטפל לשם - לתנא קמא: בין מלפניו כגון 'ל' מלה', 'ב' מבה', 'ו' מוה', 'מ' ממה', 'ש' משה', 'כ' מכה', ובין לאחריו כגון 'נו מאלקינא', 'הם' מאלקיהם, 'כס' מאלקיהם - נמחק. **לאחריו** - אינו נמחק שקידשו השם. וכן הלכה.

כל השמות האמור באברהם - קודש, חוץ מהנאמר 'ויאמר אדני אם נא מצאתי חן בעיניך', שנתכווין למלאך. **לחנינא ורבי אלעזר בן עזריה:** גם זה קודש, שאמר כלפי שכינה, ומכאן למדנו שנדולה הכנסת אורחים מקבלת פני שכינה.

כל השמות האמור בלוט - חול, חוץ מהנאמר 'אל נא אדני הנה נא מצא עבדך חן וגו', מי שיש בידו להמית ולהחיות זה הקדוש ברוך הוא.

כל השמות האמור בנבות - קודש.

כל השמות האמור במיכה - לת"ק: כולם חול, **לרבי אליעזר:** 'אלף' 'למד' - חול חוץ מהנאמר 'כל ימי היות בית האלהים בשילה' שקודש, 'יוד' 'הי' - קודש.

כל השמות האמור בגבעת בנימין - לרבי אליעזר: חול, **לרבי יהושע:** קודש.

כל 'שלמה' האמור בשיר השירים קודש - שהוא שיר למי שהשלים שלו, חוץ מאחד מהם, **י"א:** 'כרמי שלי לפני האלף לך שלמה' ששלמה היה נוטל אלף לעבודת המלכות, ומאתים חכמים לעסוק בתורה. **וי"א:** שפסוק זה גם קודש, כי אלף היה נוטל להקדוש ברוך הוא ומאתים לעבודת המלך. ופסוק 'הנה מטתו שלשלמה ששים' - הוא חול.

לשמואל מלכות הנוטל אחד מששה לעבודת המלכות - אינה נענשת כמו שעשה שלמה, ושמפרש כיש אומרים שאלף נטל להקדוש ברוך הוא ומאתים לעבודת המלך.

כל 'מלכיא' האמור בדניאל - חול, חוץ מהנאמר 'אנת מלכא מלך מלכיא די אלה שמיא מלכותא חסנא ותקפא ויקרא יחב לך' שהוא קודש. **וי"א:** שגם 'מראי חלמא לשנאך ופשרה לערך' קודש, שלא יתכן שאמר לנבוכדנצר שיחול חלומו על שונאיו שהם ישראל. לתנא קמא נתכווין לשונאים שהיו לו מעובדי כוכבים.

אחת. אמרו: 'שבועה שאין אנו יודעים לך עדות שיש לך ביד פלוני חטים ושעורים וכוסמין' - חייבים על כל אחת ואחת.

השביע שיעידו שיש לו ביד פלוני נזק וחצי נזק, תשלומי כפל ותשלומי ארבעה וחמשה, תשלומי אונס ומפתה של בתו - חייבים. ואם משביע עדי קנס - פטור, אינו חייב רק לסובר חצי נזק ממון הוא, או בחצי נזק צרורות, ובתשלומי כפל וארבעה וחמשה חייבים משום קרן שבו, ובאונס ומפתה משום בושת ופגם.

'משביע אני עליכם שהכני בני בלי חבורה', או 'שחבל בי חברי' - חייבים, שאין כאן חיוב מיתה שיהא פטור משום 'קם ליה בדרכה מיניה'. **'משביע אני עליכם שהדליק חברי גדישי ביום הכיפורים'** - לתנא במשנה: חייבים, שאין בכרת 'קם ליה בדרכה מיניה'. **לרבי נחוניא בן הקנה:** חייבים, שעושה את יום הכיפורים כשבת לעניין 'קם ליה בדרכה מיניה'.

משביע עדי קנס - לרבי אלעזר ברבי שמעון: חייבים, שמודה בקנס ובאו עדים חייב, נמצא שהפסידו גם אם הנתבע הודה. **לחכמים:** אם סוברים כרבי אלעזר ברבי שמעון שגורם לממון כממון - חייבים. ואם סוברים שגורם לממון אינו כממון - הסתפקו בגמרא אם חייבים או לא.

דף ל"ג - ע"ב

משנה . השביע עדים שיעידו שהוא כהן, שהוא לוי, שאינו בן גרושה או בן חלוצה - פטורים, שאין זה ממון. שחבל בי בני, שחבל בי חברי שהדליק גדישי בשבת - פטורים, שיש בזה חיוב מיתה ופטור מממון משום קם ליה בדרכה מיניה.

השביעם: שאיש פלוני כהן או לוי או אינו בן גרושה או חלוצה, שאנס איש פלוני או פתה את בת פלוני - פטורים, הגם שבא בהרשאה, שלא שייך להרשות על ממון שלא הגיע לידי.

השביעם שיעידו שיש מנה לפלוני ביד פלוני - פטורים, עד שישמעו מהתובע. ואם בא בהרשאה - חייבים.

אין כותבים הרשאה על מטלטלים שכופר, אבל אם אינו כופר כותבים.

מקור שאין קרבן שבועת העדות רק בתביעת ממון:

א. לרבי אליעזר: לומדים משבועת הפיקדון שבשניהם נאמר 'ואוין' {או ראה או ידע} ויש עמאם שבועה ואין בהם כהן, ללמד שמדבר בתביעת ממון כמו בפיקדון. מה שאין כן 'ואוין' האמור ברוצח שאין עמאם שבועה, ו'ואוין' של סוטה שיש עמאם כהן.

ב. לרבי יוסי הגלילי: 'או ראה או ידע' - בעדות המתקיימת בראיה בלי ידיעה, כגון מנה מנית לך בפני פלוני ופלוני, ובידיעה בלי ראיה, כגון מנה הודיתה לי בפני פלוני ופלוני.

ג. לרבי שמעון: בגזירה שוה 'תחטא' הנאמר בשבועת הפיקדון

שבועות דף ל"ד . יום ד' פרשת נשא - ח' סיון תשפ"ה

דף ל"ד - ע"א

שנינו שלרבי אליעזר חייב בשבועת העדות בכל תביעת ממון, ולרבי עקיבא יש תביעת ממון שהוא חייב ויש שהוא פטור, שנאמר 'לאחת מאלה' - י"א: שנחלקו במשביע עדי קרקע, **י"א:** שנחלקו במשביע עדי קנס.

דיני ממונות דנים בידיעה בלי ראיה, ובראיה בלי ידיעה (ראה דף לג:). **דיני נפשות** - בידיעה בלי ראיה, כגון גמל האוחז בין הגמלים ונמצא גמל הרוג בצידו, או מי שרץ אחר חבירו ומצא סייף בידו ודם מטפטף והרוג מפרפר, **לרבי אחא:** בידוע שזה הרג, **לרבי שמעון בן שטח:** אי אפשר להרוג. ולדברי הכל אין דנים בראיה בלי ידיעה, כגון אם רואה חבירו הורג נפש ולא ראה אם הרג לישראל או לגוי, אם טריפה או שלם.

לרבי יוסי הגלילי משביע עדי קנס פטור - שלא מצאנו בראיה בלי ידיעה, כגון שראה שבעל ולא ראה אם בת ישראל או נכרית, אם בתולה או בעולה.

דף ל"ד - ע"ב

האומר לחבירו: 'מנה מנתיך בפני פלוני ופלוני', והעדים ראו אותו מבחוץ, והנתבע לא הכיר בהם: אמר 'לא היו דברים מעולם' - הוחזק כפרן ואינו נאמן עוד בשבועה. אמר 'שלי נטלתי' - נאמן.

האומר לחבירו: 'מנה מנתי לך בצד עמוד זה', והלה השיב: 'לא עברתי בצד עמוד זה', ובאו עדים שהשתין שם מים - י"א: שהוחזק כפרן. **וי"א:** שנאמן. **'הטעם'** - י"א: משום שלא נתכווין לומר שמעולם לא עבר רק בעסק זה. **וי"א:** משום שכל דבר שאינו מונח על האדם לזכור, אינו זוכר.

לרבי שמעון שבועת הפיקדון לא עשה בה מזיד כשוגג, והגם שלא נאמר בה 'ונעלם', לומדים גזירה שוה ממעילה שאינה רק בשוגג. ואין לומדים משבועת העדות שחייב בה גם מזיד - משום שדומה יותר למעילה שהרי בשניהם נאמר 'מעילה', ונוהגת בכל אדם, ונהנה מעבירה, והם בקרבן קבוע, ויש בהם חומש ואשם. אבל לעדות דומה בפחות מכך, שבשניהם נאמר לשון 'תחטא', ודינו עם ההדייט, ושניהם בשבועה, ובתביעה וכפירה, ונאמר בהם 'ואוין'. ואין חוזרים ולומדים שבועת העדות משבועת הפיקדון שאינה רק בשוגג (וזה שהקשו במערכא על דברי רבי שמעון) - לפי שהיא כתובה אצל שבועת ביטוי וטומאת מקדש וקדשיו שנאמר בהם 'ונעלם' ובה לא נאמר 'ונעלם', ללמד שמזיד כשוגג.

אבל לא טבחתי ומכרתי, 'משביעך אני' ואמר 'אמן' - פטור, שאינו משלם ד' וה' על פי עצמו. אמר לו 'המית שורך שורי', והוא אומר 'לא המית', 'משביעך אני' ואמר 'אמן' - חייב. אמר לו 'המית שורך עבדי', והוא אומר 'לא המית', 'משביעך אני' ואמר 'אמן' - פטור, שאינו משלם שלושים שקלים על פי עצמו. אמר לו 'חבלת ועשית בי חבורה', והוא אומר 'לא חבלתי ולא עשיתי כך חבורה', 'משביעך אני' ואמר 'אמן' - חייב. אמר לו עבדו 'הפלת שיני וסימית עיני', והוא אומר 'לא הפלתי ולא סימית', 'משביעך אני' ואמר 'אמן' - פטור, שאינו נעשה בן חורין על פי עצמו.

שבועות דף ל"ז. יום שב"ק פרשת נשא - י"א סיון תשפ"ה

דף ל"ז - ע"א

הזיד בשבועות הפיקדון והתרו בו - הסתפקו בגמרא אם מביא קרבן, או שלוקה ואינו מביא קרבן, או שלוקה ומביא קרבן. לרבה - פטור מכלום גם אם לא התרו בו, שמאחר שיש עדים שכפר אין זה רק כפירת דברים.

חמורה שבועות הפיקדון משבועות עדות - שחייבים על זדונה מכות ועל שגגתה אשם בכסף שקלים, ובשבועות העדות מביא קרבן על זדונה שהוא קל ממכות. ולצד שאם התרו בו מביא קרבן, אמרו כך לרבי שמעון שסובר שזדון שבועות הפיקדון לא ניתן לכפרה. ויש שאמרו חומר לשטות חכמים, שזדונה ושגגתה באשם בכסף שקלים, מה שאין כן בעדות שמביא חטאת בת דנקא.

הכופר בממון שיש עליו עדים - לרבה: פטור, שלא מועיל לו כפירתו שהרי בין כך ישלם, וכפירת דברים הוא. ונדחו דבריו מבריתא. **לרבי יוחנן:** (להלן ע"ב) חייב. אבל אם יש עליו שטר - פטור, שאין מביאים קרבן על כפירת שיעבוד קרקעות.

'וכחש בה' - פרט לשני אחים ושני שותפים שתבעו לאחד לוות מנה משנינו, והוא מודה שלוח מנה אבל רק מאחד מהם, שאין כאן כפירת ממון אלא כפירת דברים. **'ונשבע על שקר'** - פרט לאומר לויתא אבל לא לויתא בשטר, או לויתא ולא לויתא בעדים, שמודה בממון ואין כאן אלא כפירת דברים.

'היו שני כיתי עדים וכפרה ראשונה ואחר כך כפרה שניה', שניה - חייבת, שבשעת כפירה לא היו עדים ראויים להעיד חוץ מהם. **ראשונה** - אם היתה שניה בשעת כפירה קרובים בנשותיהם, חייבת, גם אם היו הנשים גוססות. ואם לא היו קרובים, לרבה שכפירת ממון שיש עליו עדים אינה כפירה, פטורה.

דף ל"ז - ע"ב

בעל הבית שטען טענת גנב בפיקדון, ונשבע והודה ובאו עדים: אם עד שלא באו עדים הודה - משלם קרן וחומש ואשם, ופטור מחיוב כפל משום מודה בקנס. ואם משבאו עדים הודה - משלם כפל משום עדים, ואשם משום שבועה (אבל מחומש פטור). ולרבה אינו מביא קרבן אלא אם היו העדים קרובים בנשותיהם בשעת שבועה.

הגוזל שדה מחבירו ושטפה נהר - לרבי אליעזר: חייב להעמיד לו שדה, שדורש ריבוי ומיעוט 'וכחש בעמיתו' - ריבה, 'בפיקדון או בתשומת יד' - מיעט, 'או מכל אשר ישבע' - חזר וריבה, ריבה ומיעט וריבה ריבה הכל חוץ משטרות. **לחכמים:** אומר לו הרי שלך לפניך, שדורשים כלל ופרט וכלל שיהא כעין הפרט שהוא מטלטל וגופו ממון, יצאו קרקעות שאינם מטלטלים, ועבדים שהוקשו לקרקעות, ושטרות שאין גופם ממון.

משביע עדי קרקע (לרבי אליעזר) - **לרבי אלעזר:** חייב בקרבן כמו שנתרבה קרקע להשבה. **לרבי יוחנן:** פטור, שלעניין קרבן מודה רבי אליעזר שנאמר 'מכל' ולא הכל. וכן הדין כשאומר לחבירו גנבת את עבדי והלה כפר, שעבד הוקש לקרקע.

חודש סיון

בסיכומי דף היומי - 'מחודדים'

לעילוי נשמת זקנינו היקר הרב החסיד המפואר
שמו מפארים

דוד אליהו גרינוואלד זצ"ל בן הרה"ח יוסף חיים
הי"ד

נלב"ע כ"ב סיון תשע"ה

הוקדש על ידי בתו אימנו היקרה מרת
מרים לאה תליט"א

שבועות העדות - לרבי חנינא בר אידי: אין חיוב שבועות העדות אלא בשם השם - שנאמר בעדות 'ושמעה קול אלה', ונאמר בסוטה 'אלה', מה להלן שבועה אף כאן שבועה ומה להלן בשם אף כאן בשם. **לחכמים:** חייבים העדים גם בכינוי, ושבועה לומדים ממה שנאמר אלה שהיא בשבועה כמו שנאמר בסוטה בשבועות האלה. וגם אם השביע בשבועה בלי אלה חייבים, שנאמר 'ושמעה קול אלה' - 'ושמעה אלה' ושמעה קול.

שבועות דף ל"ו. יום ו' פרשת נשא - י' סיון תשפ"ה

דף ל"ו - ע"א

'אלה', היא לשון שבועה - שנאמר 'ויבא אתו באלה' וגו', ונאמר 'וגם במלך נבוכדנצר מרד אשר השביעו באלהים'.

'ארור', לשון נידוי - שנאמר 'ארור מרוז אמר מלאך ה', אורו ארור יושביה', שנידה ברק את יושבי מרוז בארבע מאות נידויים. **לשון קללה** - שנאמר 'ואלה יעמדו על הקללה', ונאמר 'ארור האיש אשר יעשה פסל' וגו'. **לשון שבועה** - שנאמר 'וישבע יהושע בעת ההיא לאמר, ארור האיש לפני ה' וגו'. ואין לומר שהשביע וקילל - שלא נאמר 'ארור'.

'אמן', לשון שבועה - שנאמר 'ואמרה האשה אמן אמן'. **לשון קבלת דברים** - שנאמר 'ארור אשר לא יקים את דברי התורה הזאת לעשות אותם ואמר כל העם אמן'. **לשון האמנת דברים** - שנאמר 'ויאמר ירמיה הנביא אמן כן יעשה ה' יקם ה' את דבריו'.

האומר 'לאו' או 'הן' שני פעמים - לשון שבועה, שנאמר 'ולא יהיה עוד המים למבול ולא יכרת כל בשר עוד ממי המבול', ונאמר 'כי מי נח זאת לי אשר נשבעתי'. וכן אם אמר 'הן הן', בו לשון שבועה כמו לאו לאו.

'מקלל בכינוי לרבי מאיר: חייב סקילה, שנאמר 'איש איש כי יקלל אלקיו' גם בכינוי. **לחכמים:** רק בשם המיוחד - חייב מיתה, שנאמר 'ונקב שם ה' מות יומת', ובכינוי - באזהרה.

המקלל עצמו וחבירו - לדברי הכל חייב גם בכינוי.

השונה משנה שיש בה לשון קללה, כגון יככה השם, ואחר עומד בצידו, יהפוך לשון המשנה ויאמר יכהו השם, שלא יהיה משמע שמקלל את העומד לידו. וכן כשאומר את הפסוק 'גם קל יתצרך לנצח'.

'מכלל לאו אתה שומע הן' - לרבי מאיר רק באיסור ולא בממון, וכן בסוטה שהוא איסור שיש בו ממון אין אומרים, ולפיכך נאמר 'חנקי' לדרוש 'חנקי' אם שטית. וכן בשבועות העדות שהוא איסור שיש בו ממון אין אומרים מכלל לאו הן. אבל בשותיי יין ופרועי ראש שנכנסו למקדש לומדים מכלל הן לאו שחייבים מיתה, כיון שהוא איסור.

הדרן עלך פרק שבועות העדות

דף ל"ו - ע"ב

פרק חמישי - שבועות הפיקדון

משנה . שבועות פיקדון - נוהגת באנשים ובנשים ברחוקים ובקרובים, בכשרים להעיד ובפסולים.

נשבע מפי עצמו - חייב, בפני בית דין ובין שלא בפני בית דין. **מושבע מפי אחרים - לרבי מאיר:** אינו חייב עד שיכופר בבית דין, **לחכמים:** חייב, גם שלא בפני בית דין.

חייב אשם בכסף שקלים על זדון השבועה - שידע שכופר בפיקדון ושיתחייב קרבן. וכן על שגגתה עם זדון הפקדון - שידע שכופר בפיקדון ולא ידע שיתחייב קרבן. אבל אינו חייב על שגגתה לבדה, אם לא ידע שיש לו פקדון, שהוא אנוס.

השביע עליו חמש פעמים - בין בפני בית דין ובין שלא בפני בית דין וכפר, חייב על כל אחת, מפני שיכול לחזור ולהודות ונמצא שבכל אחת כפר ממון.

היו חמשה תובעים אותו ואמרו לו תן לנו פיקדון שיש לנו בידך, אם אמר שבועה שאין לכם בידי - אינו חייב רק אחת. אם אמר שבועה שאין לך בידי ולא לך ולא לך - **א. לתנא קמא:** חייב על כל אחת, **ב. לרבי אליעזר:** רק אם יאמר שבועה באחרונה, **ג. לרבי שמעון:** עד שיאמר שבועה לכל אחד.

'אמר לו תן לי פיקדון ותשומת יד גזל ואבידה שיש לי בידך', אם השיב שבועה שאין לך בידי - אינו חייב אלא אחת. אם השיב שבועה שאין לך בידי פיקדון ותשומת יד וגזל ואבידה - חייב על כל אחת.

'אמר לו תן לי חטים ושעורים וכוסמין שיש לי בידך', אם השיב שבועה שאין לך בידי - אינו חייב אלא אחת. אם השיב שבועה שאין לך בידי חטים ושעורים וכוסמין - חייב על כל אחת. **לרבי מאיר:** גם אם אמר חטיטה ושעורה וכוסמת חייב על כל אחת, שחטיטה בכלל חטים ושעורה בכלל שעורים וכוסמת בכלל כוסמין. (להלן דף לח.).

'אמר לו אנסת ופיתית בתי', והוא אומר לא אנסתי ולא פיתיתי, משביעך אני ואמר אמן - **לתנא קמא:** חייב, שכפר באונס ופגם שמשלם על פי עצמו, **לרבי שמעון:** פטור, שכפר בקנס שאינו משלם על פי עצמו.

אמר לו 'גנבת שורי', אם אומר 'לא גנבתי', 'משביעך אני' ואמר 'אמן' - חייב. אם אומר 'גנבתי

